

Od projektno zasnovanog učenja do preduzetničkog poduhvata

Ana Miličević, IRTZ FON

*Projektno zasnovano učenje
(Project-based learning – PBL)*

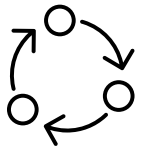
*Preduzetnički poduhvat?
Startup poduhvat?*

*Od PBL do preduzetničkog
poduhvata ?*

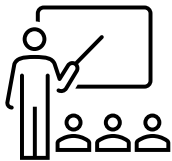
Od PBL do preduzetničkog poduhvata ?

- Da li želimo da se bavimo preduzetničkim poduhvatima?
- Da li želimo da PBL bude „kanal“ za kreiranje potencijalnih preduzetničkih poduhvata?
- Da li želimo da PBL (projekat, rešenje) postane preduzetnički poduhvat (zašto to želimo)?
- Šta nam je sve potrebno?
- Šta treba da obezbedimo?

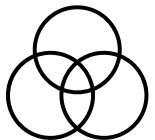
Od PBL do preduzetničkog poduhvata ?

Uspostavljanje ambijenta, (internog) ekosistema u kojem se prepoznaje i podržava preduzetnički poduhvat, preduzetničko ponašanje (studenta, nastavnika...)

Prepoznavanje mehanizama u formalnom (nastavnom) i neformalnom (nenastavnom) radu fakulteta

Sinhronizovanje resursa i aktivnosti na fakultetu

Akademski ekosistem

Akademski ekosistem predstavlja složen sistem aktera, resursa i procesa koji podržavaju obrazovanje, istraživanje i inovacije.

Obuhvata sve što doprinosi razmeni znanja, učenju i razvoju, od institucija i pojedinaca do infrastrukture i kulture.

- **Institucije:** Univerziteti, fakulteti, istraživački centri i instituti koji pružaju formalno obrazovanje i istraživačke resurse.
- **Studenti:** Aktivni učesnici ekosistema koji uče, istražuju i doprinose razvoju zajednice kroz projekte, inovacije i saradnje.
- **Profesori i istraživači:** Glavni nosioci znanja, mentori i pokretači istraživačkih i obrazovnih inicijativa.
- **Administracija:** Uprava i tehnička podrška koja omogućava funkcionisanje obrazovnih i istraživačkih procesa.
- **Partneri:** Kompanije, nevladine organizacije i javni sektor koji saraduju sa univerzitetima kroz projekte, finansiranje i razmenu znanja.
- **Infrastruktura:** Biblioteke, laboratorije, coworking prostori i druge resursne baze za podršku istraživanju i učenju.
- **Tehnološke platforme:** Digitalne alatke za učenje, istraživanje i saradnju.

Ekosistem i
ambijent u
kojem primena
PBL u nastavi
dovodi do

01

Identifikacije i
prepoznavanja
timova

02

Prepoznavanje i
motivisanje Ideja
sa potencijalom za
preduzetnički
poduhvat

03

Obezbeđivanja
uslova za podršku i
dalji razvoj projekta

Ekosistem i
ambijent u
kojem primena
PBL u nastavi
nastavlja do
preduzetničkog
poduhvata

01

Selekcija
timova sa
startup
potencijalom

02

Mentorski rad
na razvoju ideje
–preinkubacija,
inkubacija ideja

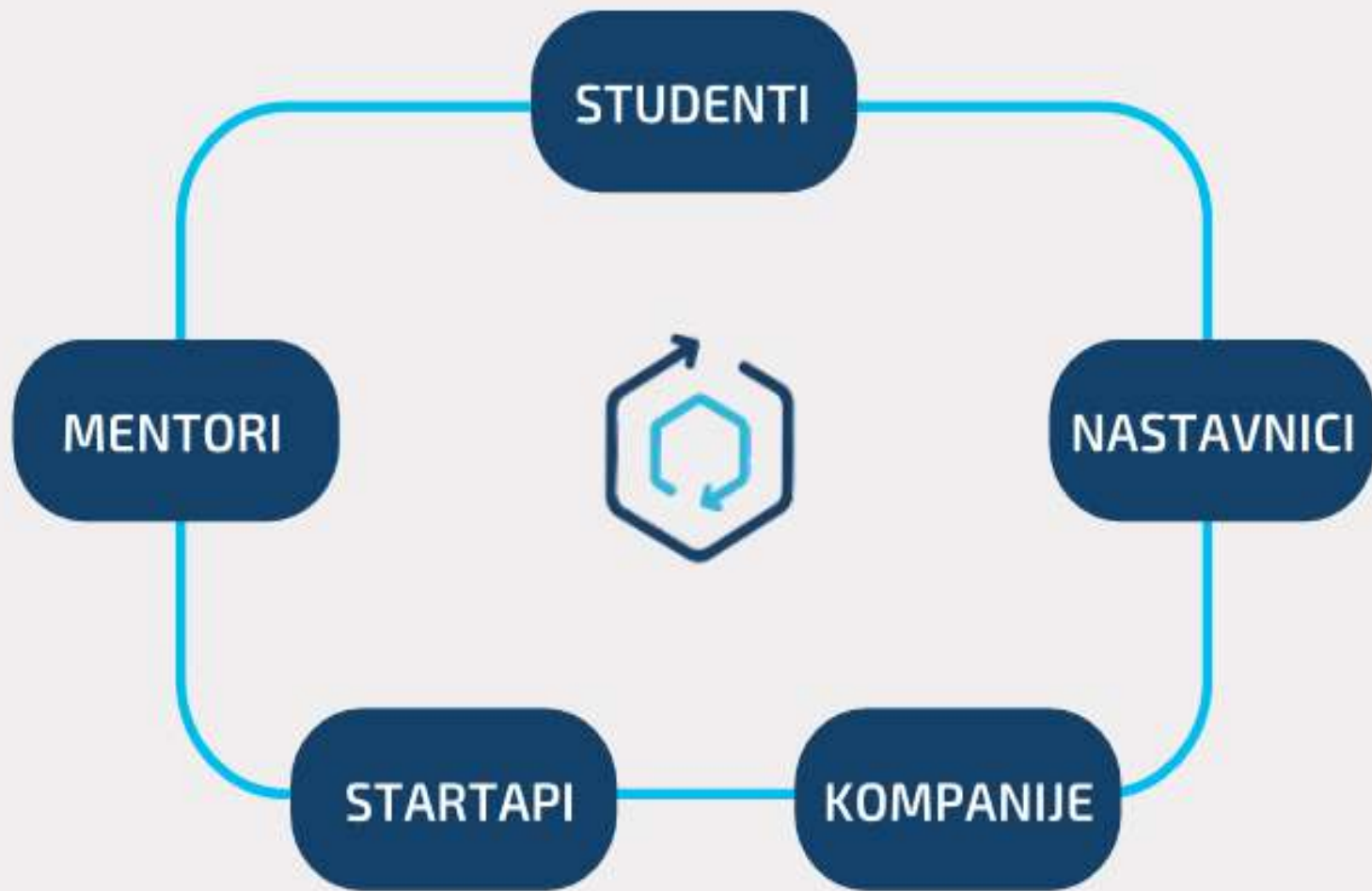
03

Networking,
umrežavanje i
otvaranje prilika
za dalji razvoj

A to znači planirati i obezbediti

- Podršku na fakultetu
- Partnere
- Mentore za rad sa studentskim preduzetničkim poduhvatima (pre, tokom, posle PBL)
- Razvoj dodatnih znanja i veština (posebno startup procesa, validacije problema i rešenja, procene veličine tržišta, biznis i prihodovonog modela, cenovne strategije, predstavljanja sa svrhom...)
- Umrežavanje i povezivanje
- Prezentaciju i vidljivost
- Prilike za dodatni podršku (mentorstvo i/ili finansiranje)
- Zajedničku kulturu – klimu na fakultetu
- Održavanje i unapređivanje zajedničkih aktivnosti (novi zajednički projekti, inicijative u ekosistemu)

Naša praksa

*Mesto susretanja studenata,
nastavnika, mentora, kompanija,
startapa i preduzetnika.*

Ideje Razvoj Transfer znanja

Osnovne programske aktivnosti

Neformalno
obrazovanje

Vannastavne
aktivnosti

1

Aktivnosti promocije i podrške
inovacionom preduzetništvu

2

Aktivnosti realizacije programa
transfera znanja

3

Razvojne
aktivnosti

Kako izgleda jedna godina u IRTz-u?

FON – Naša praksa

Uspostavljanje ambijenta i ekosistema u kojem se prepoznaje i podržava preduzetnički poduhvat (preduzetničko ponašanje (studenta, nastavnika...))

- Podizanje kapaciteta nastavnika za mentorski rad sa studentskim startup timovima – Razvoj trening programa za nastavnike
- Obezbedili internu podršku fakulteta
- Obezbedili partnere
- Motivisali nastavnike
- Uspostavili mentorsku zajednicu na fakultetu
- Razvili startup mentorski program za studente

Prepoznavanje mehanizama u formalnom (nastavnom) i neformalnom (nenastavnom) radu fakulteta

- Implementacija PBL u nastavi
- Promovisanje preduzetničkog ponašanja na nastavi
- Promovisanje prilika za mentorisanje i dodatne podrške dostupne na fakultetu i u ekosistemu
- Uključivanje PBL projekata i timova u mentorski program
- Rad sa nastavnicima (FonGpt)

Sinhronizovanje resursa i aktivnosti na fakultetu

- Povezivanje PBL timova sa programima, savetnicima i mentorskim radom na fakultetu
- Uspostavljanje novih zajedničkih projekata koji doprinose podsticanju preduzetničkih poduhvata
- Promovisanje programa, načina rada i timova

Route2Launch predstavlja:

DEMO DAN STUDENTSKIH STARTAPA

LANSIRANJE 2024

FON, 18. OKTOBAR

Route2Launch pitch • ReVenture reveal • Startup Corner launch
FONGPT spotlight • Networking cocktail

**PREDUZMI
IDEJU**

smisli. pokreni. ostvari.

preduzmi.rs

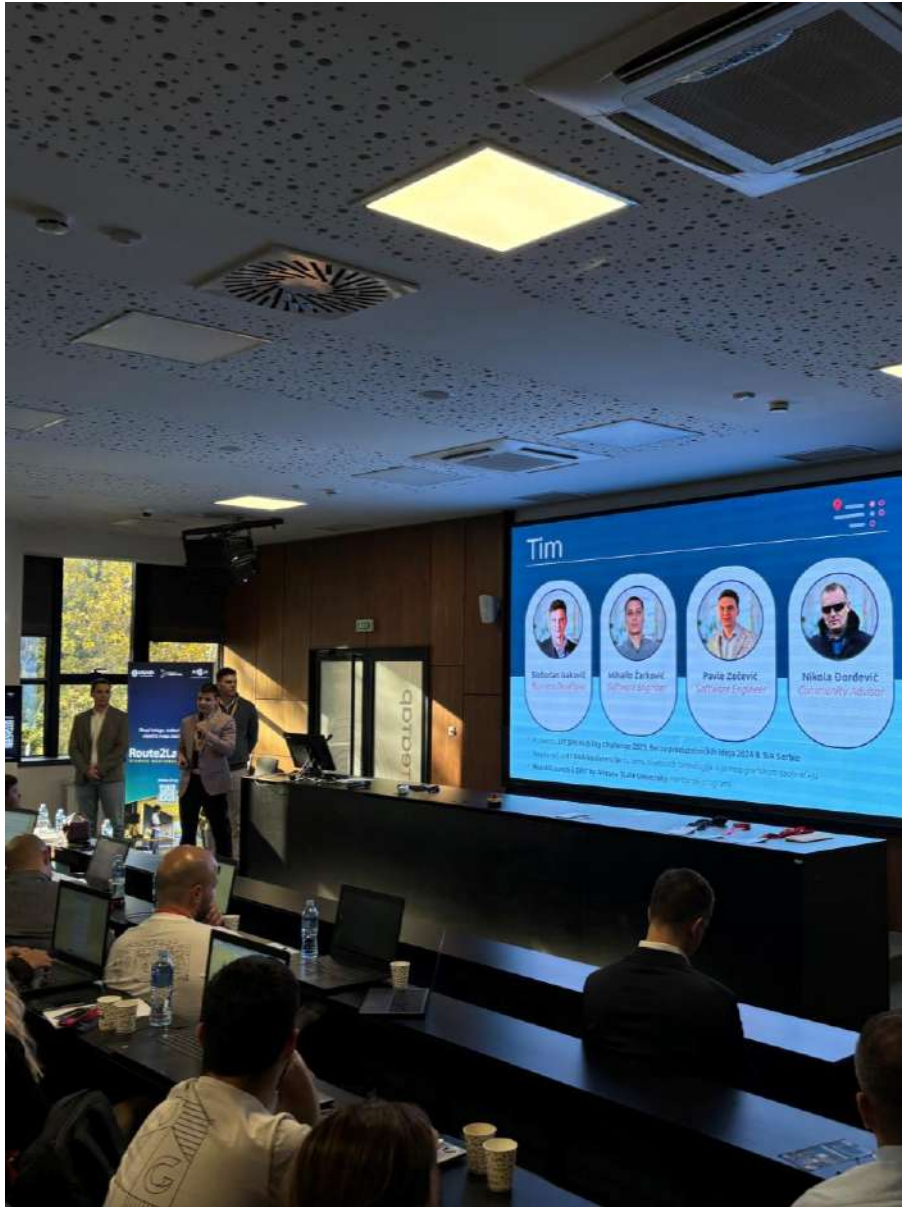

Lansiranje 2024 -
„showcase“ 11
studentskih
startapa
razvijenih na
FON-u u 2024.

Lansiranje 2024 -
„showcase“ 11
studentskih
startapa
razvijenih na
FON-u u 2024.

Lansiranje 2024 Startup korner

Mesto gde ideje postaju biznisi

Podstičemo integraciju akademije u startup ekosistem kreirajući akademsku mentorsku zajednicu i programe podrške za studentske startape.

[Pogledaj startape](#)

[Sarađuj sa nama](#)

20+ studentskih startapa

STUDENSKI STARTAPI POSTAVLJAJU NOVE STANDARDE

Scenarij za 2024. godinu

#Route2Launch #1

Farmit – studentski agritech startup prikupio više od 100.000 dolara

#Route2Launch #2

Artemi – stakao priznanje ulaskom u Fazu 2 Raising Starts programa
15.000 CHF

#Route2Launch #3

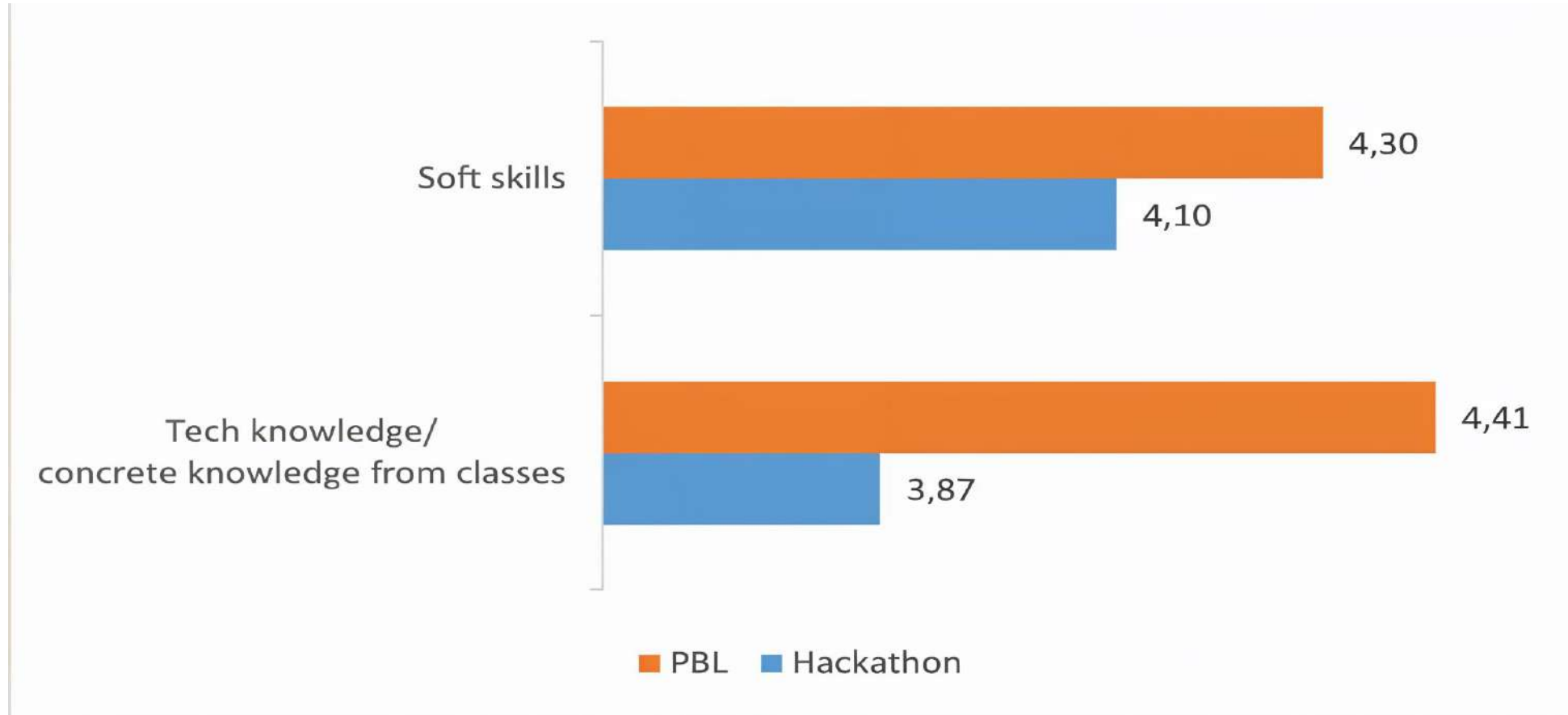
Moveably – od srednjoškolskog takmičenja do startapa u oblasti transporta
25.000 USD

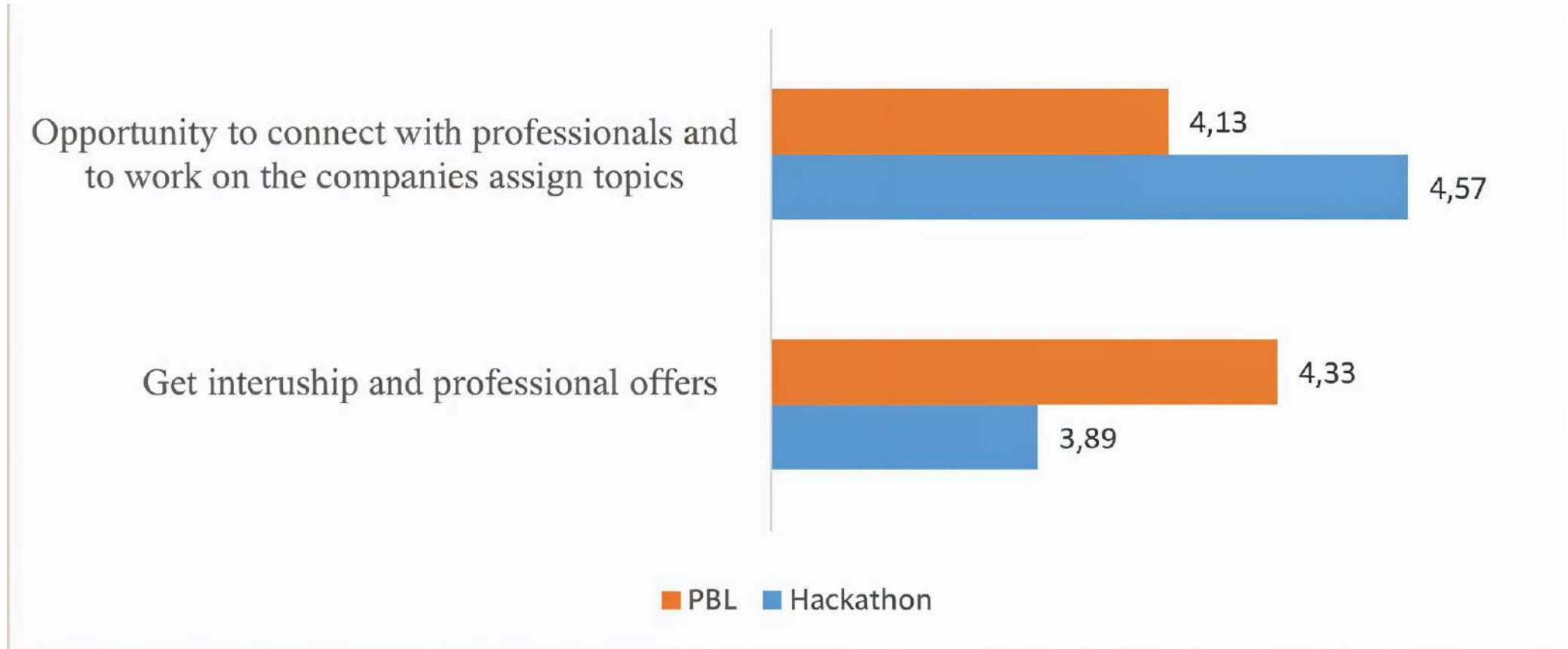
#Route2Launch #3

NavBlind – breaking the ice: winning big in their first competition
4.000 EUR

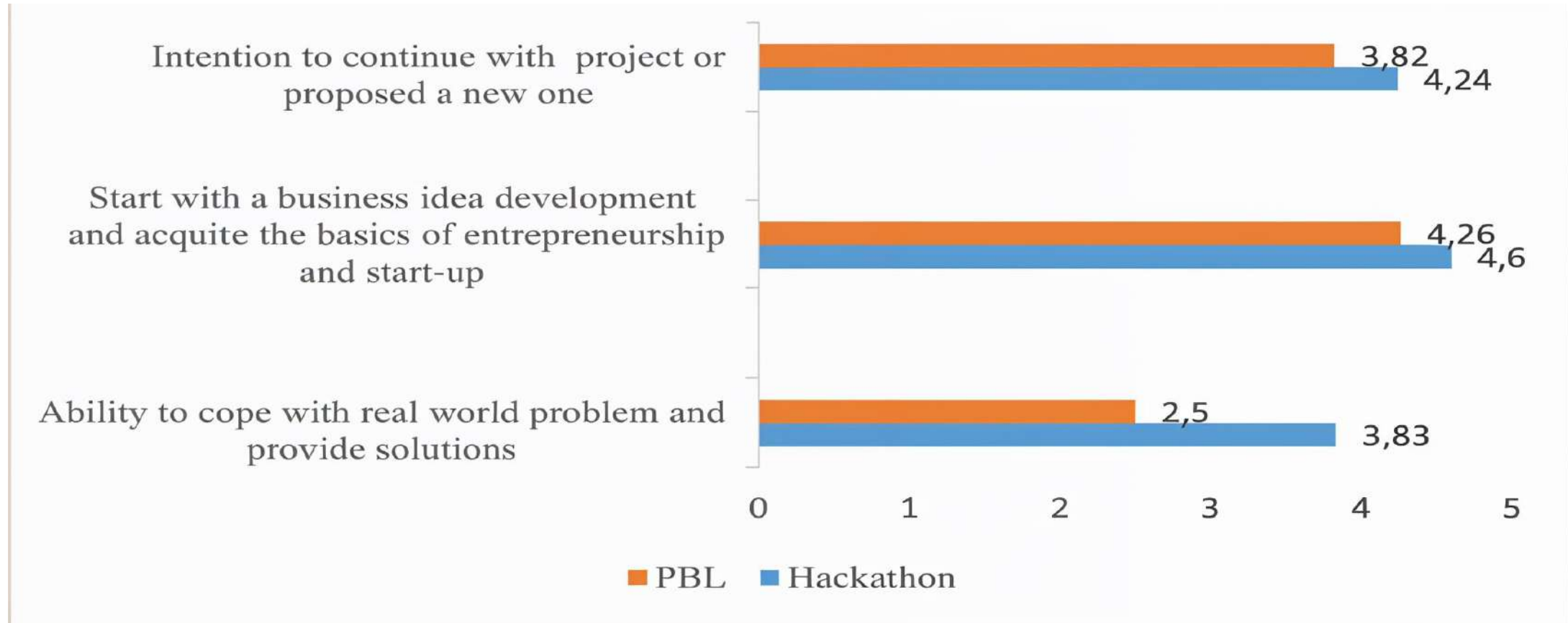
PBL kao mehanizam u preduzetničkom obrazovanju

PBL kao mehanizam u preduzetničkom obrazovanju

PBL kao mehanizam u preduzetničkom obrazovanju

Bogdanović, Z., Miličević, A., Stojanović, D., Labus, A., Despotović-Zrakić, M., and Radenković B. Open Innovation Strategies in Engineering Education, 2023 IEEE 33rd Int. Conf. Microelectron. (pp. 1-8). IEEE., vol. 33, pp. 1–10, 2023. 10.1109/MIEL58498.2023.10315923

Miličević, A. Despotović-Zrakić, M. Stojanović, D. Suvajžić, M. and Labus A. Academic performance indicators for the hackathon learning approach – The case of the blockchain hackathon, *J. Innov. Knowl.*, vol. 9, no. 3, p. 100501, Jul. 2024, <https://doi.org/10.1016/j.jik.2024.100501>, M21a, IF (2023)=15.6

Miličević, A., Simić, M., Bogdanović, Z., Despotović-Zrakić, M., and Suvajžić, M. Exploring Pedagogical Pathways: Hackathon and Project-Based Learning (PBL) in Entrepreneurship Education, no. 2nd International Danube Cup Conference on Entrepreneurship Education (IDC2E2 2023). Belgrade: University of Belgrade – Faculty of Organizational Sciences, Jove Ilića 154, Belgrade, Serbia, 2023.

Q&A

Od projektno zasnovanog učenja do preduzetničkog poduhvata

Ana Miličević, IRTZ FON
ana.milicevic@fon.bg.ac.rs